

А.В. ШАЛАГІНОВА,

аспірант

(Донецький юридичний інститут МВС України)

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ СУДОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ ОВС

Ключові слова: адміністративний суд, міжнародні норми, Європейський суд, працівники ОВС.

Одним з ключових принципів адміністративного судочинства є принцип верховенства права, закріплений у ч. 1 ст. 8 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС), який означає, що людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Частина 2 цієї статті наголошує на тому, що суд має застосовувати принцип верховенства права з урахуванням судової практики Європейського суду з прав людини [8].

В умовах становлення України як демократичної правової держави міжнародний захист прав людини набуває особливого значення. Так, на конституційному рівні закріплено право особи на звернення до відповідних органів міжнародних організацій, членом яких є Україна, після використання усіх національних засобів правового захисту – як адміністративних, так і судових.

На підставі ст. 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» практика Європейського суду з прав людини у нашій країні набула значення джерела права, на яке мають спиратися національні суди при вирішенні справ [12].

Європейський суд з прав людини діє на основі Європейської Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод

(далі – Конвенція), яка є частиною національного законодавства України. Законом України «Про ратифікацію Конвенції про захист прав і основоположних свобод людини 1950 р., Першого протоколу та протоколів N 2, 4, 7 та 11 до Конвенції» Україна визнала обов'язковою юрисдикцію Європейського суду з прав людини в усіх питаннях, що стосуються тлумачення і застосування Конвенції [14].

На даний час у нашій державі здійснюється активна робота зі створення дієвого механізму реалізації міжнародних стандартів у діяльності судової системи, яка виражається, у тому числі, у вигляді надання вищими судовими інстанціями відповідних роз'яснень про необхідність застосування судами Конвенції та Протоколів до неї, а також практики Європейського суду з прав людини. Прикладами таких роз'яснень в сфері адміністративного судочинства слугують численні інформаційні листи Вищого адміністративного суду України, які спрямовуються на адреси окружних та апеляційних адміністративних судів та розміщуються для загального доступу на офіційному веб-порталі Вищого адміністративного суду України [7], зокрема, листи від 29 березня 2011 р. № 424/10/13-11, від 7 лютого 2012 р. № 346/11/13-12, від 10 квітня 2012 р. № 1024/11/13-12, від 13 квітня 2012 р. № 1078/11/13-12, у яких

наголошується на необхідності застосування зазначених вище актів міжнародного права в контексті запобігання порушень з боку держави міжнародних стандартів у сфері судочинства.

Разом із тим адміністративними судами України не завжди застосовуються норми Конвенції та практика Європейського суду з прав людини, що породжує звернення громадян та юридичних осіб до Європейського суду з прав людини та прийняття відповідних рішень проти України. Так, як свідчить статистика Міністерства юстиції України, станом на 1 січня 2012 р. у Європейському суді з прав людини перебуває 10 750 заяв проти України, що становить 7% від загальної кількості заяв, переданих на розгляд до Комітету чи Палати суду. За чисельністю поданих заяв Україна посідає п'яте місце після Російської Федерації, Туреччини, Італії та Румунії [11]. Зазначене свідчить про те, що громадяни України не задоволені якістю національного правосуддя, зокрема, щодо дотримання судами міжнародних стандартів в сфері захисту прав і свобод людини, що і обумовлює їх численні звернення до Європейського суду з прав людини за захистом своїх прав, гарантованих міжнародними нормами. Не є виключенням і звернення громадян щодо порушення прав у відносинах публічної служби, до якої належить і служба в органах внутрішніх справ України (далі – ОВС).

Дослідженням питань практики Європейського суду з прав людини займалися такі науковці як В. Бесарабов, В. Буткевич, І. Бокій, С. Головатий, Н. Денисов, О. Жуковська, А. Заець, В. Карташкін, М. Козюбра, В. Маляренко, В. Онопенко, С. Шевчук та інші. Разом із тим у наукових дослідженнях майже не приділяється увага питанням правового захисту Європейським судом з прав людини працівників ОВС України та застосуванню міжнародних стандартів правосуддя при розгляді національними судами справ зазначеної категорії.

Отже, метою цієї статті буде проведення аналізу окремих аспектів, виявлення

проблемних питань, які пов'язані з реалізацією принципу верховенства права в контексті практики Європейського суду з прав людини з розгляду справ за скаргами працівників ОВС України, надання пропозицій щодо їх подолання.

Для досягнення вказаної мети поставлені наступні завдання:

- проаналізувати практику Європейського суду з прав людини в контексті досліджуваної теми;
- сформулювати відповідні пропозиції з удосконалення порядку застосування міжнародних норм при розгляді національними адміністративними судами спорів за участю працівників ОВС України.

Відповідно до ст. 35 Конвенції Європейський суд з прав людини може прийняти питання до розгляду тільки після того, як було вичерпано всі національні засоби правового захисту – відповідно до загальноновизнаних норм міжнародного права, і впродовж шести місяців від дати прийняття остаточного рішення. При цьому ст. 13 Конвенції гарантується кожному право на ефективний засіб правового захисту у відповідному національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, що діяли як офіційні особи [3, 138–157].

Таким чином, звернення до Європейського суду з прав людини можливо тільки тоді, коли заявником (у нашому випадку – працівником ОВС) з метою захисту свого порушеного права вичерпані всі національні засоби – як адміністративні, так і судові.

Адміністративними засобами захисту прав працівників ОВС є оскарження дій службової особи, яка порушила право такого працівника, до керівника органу внутрішніх справ вищого рівня. Разом із тим порядок здійснення такого оскарження законодавством з питань діяльності працівників ОВС не передбачено. Можливість такого врегулювання спору впливає із положень Закону України «Про звернення

громадян», що передбачає право на подання скарг, тобто звернень з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб.

Однак, на нашу думку, особливу увагу слід приділити судовим засобам захисту порушених прав працівників ОВС, адже недотримання державою вимог ст. 6 Конвенції (право на справедливий судовий розгляд), ст. 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту порушених прав) та ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції (захист власності) є чи не найчастіше стверджуваними порушеннями з боку держави у скаргах працівників ОВС, що подаються до Європейського суду з прав людини.

Статтею 18 Закону України «Про міліцію» закріплено право працівника міліції на оскарження до суду його звільнення. Разом із тим право на оскарження до суду інших рішень, дій чи бездіяльності ОВС, які стосуються проходження служби, у жодному законодавчому акті з питань діяльності ОВС відсутнє.

Спроба передбачити законодавчо підставу звернення працівника ОВС до суду здійснена у ст. 21 Закону України «Про міліцію», якою визначено, що працівник міліції має право оскаржити до суду прийняті щодо нього рішення службових осіб органів внутрішніх справ, якщо вважає, що вони ущемляють його гідність і особисті права, які не пов'язані із службовою діяльністю [13].

Однак зазначене у ст. 21 Закону України «Про міліцію» положення не може виступати єдиною гарантією звернення працівника ОВС до суду, оскільки стосується лише оскарження рішень службових осіб ОВС, які ущемляють гідність і особисті права, які не пов'язані зі службою в ОВС. Тобто по суті – це додаткове закріплення особистих немайнових цивільних прав

особи, що можуть бути захищені у судовому порядку.

Разом із тим право працівника ОВС на звернення до суду з оскарженням рішень, дій чи бездіяльності, пов'язаних безпосередньо з проходженням служби в ОВС, залишається не визначеним у законодавстві з питань діяльності цих органів. Як свідчить судова практика, працівники ОВС, окрім оскарження наказів про звільнення зі служби, звертаються до судів з позовами про застосування дисциплінарного стягнення, визнання протиправною бездіяльність щодо невиконання належних сум грошового забезпечення, премій, відпускних тощо, зобов'язання вчинити дії щодо надання довідки про право користування пільгами та ін., хоча фактично законодавство з питань діяльності ОВС таке право працівникові не надає. Тобто при зверненні до суду за захистом своїх порушених прав працівник ОВС має керуватися загальною нормою, закріпленою у ст. 55 Конституції України (право на судовий захист).

Як передбачено ч. 1, 3 ст. 19 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», орган представництва здійснює юридичну експертизу всіх законопроектів, а також підзаконних нормативних актів, на які поширюється вимога державної реєстрації, на відповідність Конвенції, за результатами чого готує спеціальний висновок. Орган представництва забезпечує постійну та з розумною періодичністю перевірку чинних законів і підзаконних актів на відповідність Конвенції та практиці Суду, передовсім у сферах, що стосуються діяльності правоохоронних органів, кримінального провадження, позбавлення свободи [12].

Здійснення такої перевірки віднесено до компетенції Міністерства юстиції України, в складі якого з 2006 р. утворено спеціальний експертний відділ з цього питання. Однак Закон України «Про міліцію», прийнятий 20 грудня 1990 р., такої перевірки не занав.

Таким чином, з метою приведення національного законодавства у відповідність до міжнародних стандартів, закріплених у ст. 6, 13 Конвенції, вбачається за необхідне вдосконалення правового регулювання можливості захисту прав працівників ОВС у судовому порядку, пов'язаних з проходженням ними служби.

На відміну від Російської Федерації, де спори співробітників міліції з приводу проходження ними служби підсудні судам загальної юрисдикції, а спори стосовно захисту інтересів військовослужбовців внутрішніх військ – військовим судам [10, 154–155], в Україні розгляд таких спорів здійснюється адміністративними судами за правилами КАС. До створення в Україні адміністративних судів та запровадження з 1 вересня 2005 р. адміністративного судочинства, розгляд таких спорів здійснювався місцевими судами загальної юрисдикції у порядку, встановленому Цивільним процесуальним кодексом України від 18 липня 1963 р.

Як передбачено КАС, судова процедура розгляду адміністративних справ, у тому числі й справ за позовами працівників ОВС України, здійснюється адміністративними судами першої інстанції (окружними адміністративними судами та місцевими загальними судами як адміністративними судами). Рішення суду першої інстанції може бути оскаржене до апеляційного адміністративного суду протягом установлених КАС строків. В свою чергу, рішення апеляційного адміністративного суду, прийняте за наслідками оскарження рішення суду першої інстанції, може бути оскаржене до суду касаційної інстанції – Вищого адміністративного суду України.

Аналогічна судова процедура встановлювалась і у Цивільному процесуальному кодексі України до набрання чинності КАС України 1 вересня 2005 р. Рішення місцевого загального суду у цивільній справі оскаржувалось в апеляційному порядку до апеляційного суду, а у касаційному порядку – до Верховного Суду України. Роз-

гляд таких касаційних скарг здійснювався судовою палатою у цивільних справах Верховного Суду України.

Разом із тим розглядом справи у суді засоби захисту порушеного права працівника ОВС не вичерпуються. Реалізацією судового рішення, ухваленого на користь працівника ОВС, є його повне виконання. Саме за результатами позитивного виконання судового рішення можливо стверджувати, що така особа реалізувала своє право на судовий захист. Водночас у процесі виконання судового рішення також можуть виникнути певні перешкоди, як-то: бездіяльність державного виконавця у вигляді невжиття заходів щодо примусового виконання рішення; оскарження стягувачем або боржником дій державного виконавця до начальника виконавчої служби або до суду; неможливість виконання рішення з незалежних від державного виконавця причин (відсутність коштів в бюджеті, присуджених до стягнення; відсутність особи, відповідальної за здійснення виконання рішення тощо); необхідність проведення додаткових виконавчих дій, що фактично затягують виконання рішення (зупинення виконавчого провадження; об'єднання виконавчих проваджень; клопотання боржника про відстрочення або розстрочення виконання судового рішення); необхідність звернення державного виконавця до суду з питань, пов'язаних з виконанням рішення, та ін. Усі зазначені перешкоди, безумовно, призводять до порушення законодавчо встановлених строків, протягом яких судові рішення має бути виконано, і як наслідок – до порушення прав працівника ОВС, спричиненим несвоєчасним виконанням судового рішення, що також свідчить не на користь міжнародного стандарту щодо ефективності засобів захисту прав.

Слід зазначити, що у більшості випадків справи за позовами працівників ОВС розглядалися національними судами на користь позивачів. Як свідчить судова статистика, у 2009 р. адміністративними судами першої інстанції (місцевими загальними

судами та окружними адміністративними судами) було розглянуто 5593 справи з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби, з яких постанови прийнято у 4256 справах, у тому числі про задоволення позовних вимог – 2970 справ [1]. У 2010 р. адміністративними судами першої інстанції було розглянуто 5439 справ зазначеної категорії, з яких постанови прийнято у 4309 справах, у тому числі про задоволення позовних вимог – 2946 справ [2]. Серед цих справ більшість складають спори за зверненням працівників ОВС, що підтверджується даними Єдиного державного реєстру судових рішень [4].

Позитивною судовою практикою вирішення спорів зазначеної категорії обумовлюється невелика кількість справ за скаргами працівників ОВС проти України, що знаходились у провадженні Європейського суду з прав людини. Однак їх наявність свідчить про певну недосконалість національного законодавства у сфері захисту прав працівників ОВС. Показовими у цьому сенсі є справи «Полонець проти України», «Сук проти України», рішеннями Європейського суду в яких доводиться порушення державою вимог п. 1 ст. 6, ст. 13 Конвенції та ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції.

Так, 20 вересня 2005 р. Європейським судом з прав людини було прийнято рішення у справі «Полонець проти України», яким було визнано порушення Україною вимог Конвенції. Обставини зазначеної справи свідчать про те, що заявник М.Й. Полонець після звільнення з обласного управління ОВС не отримав належної йому грошової допомоги при звільненні, що стало підставою для звернення його до суду. Суд першої інстанції задовольнив позов М.Й. Полонця, присудивши йому 7410 грн. грошової допомоги при звільненні. Суд апеляційної інстанції після перегляду рішення суду першої інстанції, залишив це рішення в силі. З метою виконання рішення, заявник звер-

нувся до відділу державної виконавчої служби, яким було відкрито виконавче провадження, котре було приєднано до зведеного виконавчого провадження щодо боржника. М.Й. Полонець оскаржив бездіяльність державного виконавця до суду, однак у задоволенні його позову було відмовлено. Суд встановив, що діючи в межах зведеного виконавчого провадження, виконавчою службою було накладено арешт на рахунки Управління ОВС, на котрих не було коштів, які підлягають стягненню. Суд встановив, що подальші дії стосовно Управління ОВС неможливі через відсутність бюджетних коштів, призначених для цього. Це рішення було залишене в силі судами апеляційної та касаційних інстанцій. Тільки після впливу майже трьох років виконавчою службою було виконане рішення суду про стягнення на користь М.Й. Полонця суми грошової допомоги при звільненні.

Європейський суд з прав людини, прийнявши до уваги свою прецедентну практику щодо даного предмета, зазначив, що невиконання протягом двох років та десяти місяців рішення суду, винесеного на користь заявника, було перешкоджанням з боку державних органів України в отриманні належних заявнику коштів. Відповідно було встановлено порушення п. 1 ст. 6 Конвенції (право на справедливий і відкритий судовий розгляд протягом розумного строку) та ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції (захист власності). Також Європейський суд з прав людини визнав порушення ст. 13 Конвенції (право на ефективний засіб захисту порушеного права) з тих підстав, що у заявника не було ефективного засобу правового захисту на національному рівні щодо відшкодування шкоди, спричиненої затримкою виконання. Відповідно у даному випадку було порушення цього положення [16].

Іншим прикладом звернення працівника ОВС до Європейського суду з прав людини є справа «Сук проти України». Інформаційним листом Вищого адміністра-

тивного суду України від 7 лютого 2012 р. № 346/11/13-12, спрямованим на адресу голів апеляційних адміністративних судів, було звернуто увагу на рішення у зазначеній справі у сенсі порушення ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції (захист власності). Зокрема, Європейський суд з прав людини вказав, що національні суди проігнорували вимоги ст. 28 Закону України «Про бюджетну систему», яка забороняла внесення змін до законодавства Законом України «Про Державний бюджет України», та що відсутність коштів не може бути підставою для недотримання своїх зобов'язань, у зв'язку з чим відмова національних органів у праві заявника на виплати, передбачені Указом Президента України від 4 жовтня 1996 р. № 926/96 «Про умови грошового забезпечення осіб рядового і начальницького складу та оплати праці працівників органів внутрішніх справ», є свавільною та такою, що не ґрунтується на законі [6].

Наявність зазначених рішень Європейського суду з прав людини проти України безумовно свідчить про недосконалість національного законодавства, що регулює діяльність ОВС, у тому числі щодо права працівника ОВС на судовий захист. Крім того, вказані рішення підтверджують певну невідповідність національного законодавства вимогам Конвенції.

У цьому контексті заслуговує на увагу думка Ю. Зайцева про те, що від розвиненості системи національних засобів захисту прямо залежить можливість відновлення порушеного права на національному рівні та зменшення скарг проти держави до Європейського суду з прав людини. Захист конвенційних прав на національному рівні – це прямий обов'язок держави, передбачений ст. 13 Конвенції. Найлогічнішим кроком у цьому напрямі є «вмонтування» конвенційних гарантій в національний правовпорядок [5].

Слід зауважити, що Конвенція не є єдиним міжнародним документом, який закріплює основоположні принципи та напрями у сфері судочинства. Також необхідно за-

уважити, що міжнародні стандарти Ради Європи та Європейського Союзу у сфері судочинства закріплені у Загальній декларації прав людини 1948 р., Міжнародному пакті про громадянські і політичні права 1966 року, Основних принципах щодо незалежності правосуддя 1985 р., Рекомендаціях щодо ефективного впровадження Основних принципів щодо незалежності правосуддя 1989 р., Рекомендації № 94(12) щодо незалежності, ефективності та ролі суддів, ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи на 518 засіданні заступників міністрів 2 жовтня 1994 р., впровадження яких у національне законодавство з питань судової діяльності бачиться нагально необхідним.

Зокрема, 12 травня 2004 р. Комітетом Міністрів Ради Європи (органом, який здійснює контроль за виконанням рішень Європейського суду з прав людини) було прийнято Рекомендацію № Res (2004) 6, у якій наголошено на необхідності здійснення Договірними Сторонами вдосконалення національних засобів правового захисту, контролю за ефективністю існуючих засобів юридичного захисту в контексті рішень Європейського суду з прав людини [15].

Як відзначив О. Константій, рішення Європейського суду з прав людини мають становити ідеологічно-правову (ціннісну) основу для здійснення правосуддя в Україні. Акцент законодавця на важливості застосування при здійсненні правосуддя в адміністративних справах практики Європейського суду цілком слушний і виважений, оскільки адміністративні суди в Україні були створені для захисту прав і свобод людини й громадянина, прав та законних інтересів юридичних осіб у стосунках з органами влади. Саме в публічно-владній сфері вони переважно й нехтуються, порушуються [9, 34–35].

Разом із тим на даний час в адміністративних судах України не є сталою практика застосування міжнародних стандартів судочинства, втілених у рішеннях Європейського суду з прав людини, хоча ці рішення мають становити основу здійснення право-

суддя. Наприклад, як свідчить узагальнення практики Житомирського апеляційного адміністративного суду, адміністративними судами округу у 2009 р. при розгляді справ Конвенція та практика Європейського суду з прав людини застосовувалась лише у 16% справ, протягом 2010 р. – першого півріччя 2011 р. цей відсоток збільшився до 36% [17]. Хоча кількість справ, розглянутих із застосуванням норм зазначених актів міжнародного права, зростає, однак зазначена статистика поки що свідчить не на користь висновку про додержання національними судами міжнародних стандартів при здійсненні правосуддя, у тому числі й у справах за позовами працівників ОВС.

Підсумовуючи викладене, доходимо висновку про необхідність впровадження шляхом внесення відповідних змін у національне законодавство з питань діяльності ОВС міжнародних стандартів, закріплених у Конвенції та інших міжнародних документах Ради Європи та Європейського Союзу і втілених у рішеннях Європейського суду з прав людини. Такі зміни до законодавства України повинні, з одного боку, вирішувати проблему порушень прав працівників ОВС, про які вони заявляють у своїх скаргах до Європейського суду з прав людини (ст. 6, 13 Конвенції, ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції), а з іншого – запобігати зверненням до цього суду у подальшому.

Зокрема, пропонується доповнити ст. 20 Закону України «Про міліцію» по-

ложенням про право звернення працівників ОВС до адміністративного суду у випадку порушень з боку ОВС законодавства стосовно проходження служби, а також запровадити адміністративний порядок розгляду заяв працівників ОВС про порушення з боку ОВС законодавства стосовно проходження служби. Крім того, бачиться необхідним встановити відповідальність посадових осіб ОВС, винних у порушенні прав працівників ОВС при проходженні ними служби (зокрема, щодо несвоєчасної виплати працівникові ОВС належних при звільненні сум, необґрунтованого застосування дисциплінарного стягнення тощо). Також є доцільним надання адміністративним судам України роз'яснення порядку застосування прецедентної практики Європейського суду з прав людини із зазначених вище питань шляхом прийняття відповідної постанови Пленумом Вищого адміністративного суду України.

З огляду на викладене, а також враховуючи існуючі рішення Європейського суду з прав людини за скаргами працівників ОВС, неоднозначність судової практики розгляду справ зазначеної категорії, подальші дослідження мають бути спрямовані на вирішення окремих питань удосконалення порядку застосування міжнародних норм при розгляді національними адміністративними судами спорів за участю працівників ОВС України.

Список літератури:

1. Аналітичні таблиці щодо стану здійснення правосуддя у 2009 р. [Електронний ресурс] // Судова статистика: [сайт] / Судова влада України. – Режим доступу: http://www.court.gov.ua/sudova_statystyka/3673743557357357
2. Аналітичні таблиці щодо стану здійснення правосуддя у 2010 р. [Електронний ресурс] // Судова статистика: [сайт] / Судова влада України. – Режим доступу: http://www.court.gov.ua/sudova_statystyka/4667884568
3. Гом'єн Д. Короткий путівник Європейською конвенцією з прав людини / Д. Гом'єн ; пер. з англ. Т. Іваненко, О. Павличенко. – [3-є вид.]. – Львів: Кальварія, 2002. – 180 с.
4. Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua>

5. *Зайцев Ю.* Вступне слово [Електронний ресурс]: Міжнародні стандарти у сфері судочинства / [ред. група: Д. Вон та ін.]. – К.: Істина» 2010. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Систем. вимоги: Pentium; 32 Mb RAM; Windows 98, 7; Adobe Acrobat ActiveX 4.
6. Інформаційний лист від 7 лютого 2012 р. № 346/11/13-12 [Електронний ресурс] // Узагальнення судової практики: [сайт] / Вищий адміністративний суд України. – Режим доступу: http://www.vasu.gov.ua/ua/generalization_court_practice.html?_m=publications&_t=rec&id=2160
7. Інформаційні листи Вищого адміністративного суду України [Електронний ресурс] // Узагальнення судової практики: [сайт] / Вищий адміністративний суд України. – Режим доступу: http://www.vasu.gov.ua/ua/generalization_court_practice.html?_m=publications&_t=cat&id=106
8. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. // Урядовий кур'єр. – 2005. – № 08. – Ст. 153.
9. *Константій О.В.* Практика Європейського суду з прав людини як джерело судового правозастосування Верховного Суду України / О.В. Константій // Вісник Верховного Суду України. – 2012. – № 1. – С. 33–36.
10. *Николаева Л.А.* Административная юстиция и административное судопроизводство: зарубежный опыт и российские традиции / Л. Николаева, А. Соловьева. – СПб: Юридический центр Пресс, 2004. – 332 с.
11. Поточний розгляд Європейським судом з прав людини справ щодо України [Електронний ресурс] // Захист інтересів держави в Європейському суді з прав людини: [сайт] / Міністерство юстиції України. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/0/35406>
12. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р., № 3477-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 30. – Ст. 260.
13. Про міліцію: Закон України від 20 грудня 1990 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 4. – Ст. 95.
14. Про ратифікацію Конвенції про захист прав і основоположних свобод людини 1950 р., Першого протоколу та протоколів N 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17 липня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 40. – Ст. 263.
15. Рекомендація № Rec (2004) 6 [Електронний ресурс]: Міжнародні стандарти у сфері судочинства / [ред. група: Д. Вон та ін.]. – К.: Істина, 2010. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 98, 7 ; Adobe Acrobat ActiveX 4.
16. Справа «Полонець проти України»: рішення Європейського суду з прав людини від 20 вересня 2005 р. // Офіційний Вісник України. – 2006. – № 8. – Ст. 505.
17. Узагальнення практики застосування окружними судами та місцевими загальними судами як адміністративними судами округу Конвенції про захист прав людини [Електронний ресурс] // Аналітика: [сайт] / Судова влада України. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/sud9109/analitics/yzagpr>

РЕЗЮМЕ

В статье проанализированы отдельные проблемные вопросы, связанные с реализацией принципа верховенства права в контексте практики Европейского суда по правам человека по рассмотрению дел по жалобам сотрудников ОВД Украины. Отдельное внимание уделено национальным средствам судебной защиты прав сотрудников ОВД, представлены предложения по их усовершенствованию. Автором отмечена необходимость применения в судебных процедурах прецедентной практики Европейского суда по правам человека, предложено внесение изменений в действующее законодательство Украины с

целью внедрения международных стандартов судебной защиты прав сотрудников ОВД, которые связаны с прохождением ими службы.

SUMMARY

In article the single problem questions connected with realization of a principle of the rule of law in a context of practice of the European court of human rights on hearing of cases on complaints of staff of Department of Internal Affairs of Ukraine are analyzed. The separate attention is given to national judicial remedies of the rights of staff of Department of Internal Affairs, offers on their improvement are presented. The author noted need of application for legal proceedings of case practice of the European court of human rights, modification of the current legislation of Ukraine for the purpose of introduction of the international standards of judicial protection of the rights of staff of Department of Internal Affairs which are connected with passing of service by them is offered.

*Рекомендовано кафедрою кримінального
та адміністративного права*

Подано 01.06.2012.